

Handelsspillet med klimaforhandlinger

Lærerveiledning, videregående skole

Fag: Norsk, samfunnsfag

Tidsbruk: 45 minutter

Kompetansemål:

Norsk

- lytte til og vise åpenhet for andres argumentasjon og bruke relevante og saklige argumenter i diskusjoner

Samfunnsfag

- definere omgrepet makt og gi døme på korleis makt blir brukt i verdssamfunnet
- diskutere omgrepa økonomisk vekst, levestandard, livskvalitet og berekraftig utvikling og forholdet mellom dei
- gjere greie for ulike forklaringar på kvifor det finst fattige og rike land, og diskutere tiltak for å redusere fattigdommen i verda

Til læreren

Dette undervisningsopplegget kan benyttes etter at elevene har gjennomført Handelsspillet med klimaforhandlinger. Målet med oppgavene er å gi elevene en økt læringseffekt gjennom å diskutere med hverandre, og å løse oppgaver på egen hånd.

Forberedelser

- Skriv ut arket med arbeidsoppgaver til elevene
- Sørg for at elevene har tilgang til PC/Internett

Instruksjon

Opplegget er delt inn i tre deler. Se instruksjoner under hver del.

Del 1: Diskusjon i plenum

1. Hva syns dere om handelsspillet?
2. Hva husker dere best av det som skjedde?

Denne delen skal trekke opp trådene fra spillet, slik at elevene husker hva det gikk ut på. Den trenger ikke å ta så lang tid - kanskje det er nok med 5 minutter?

Del 2: Klimaendringer og urettferdighet - arbeidsoppgaver

Se på artikkelen om klimaendringer, og få oversikt over de ulike overskriftene før du går i gang med arbeidsoppgavene. Etter hvert som du skal løse oppgavene leter du i artikkelen etter svarene: www.fn.no/tema/klima-og-miljoe/klimaendringer.

Statistikken du trenger for å løse oppgavene finner du her: www.fn.no/Statistikk

1. Ranger landene som deltok i Handelsspillet ut fra hvem som slipper ut mest CO2 totalt.
2. Ranger landene som deltok i Handelsspillet ut fra hvem som slipper ut mest CO2 pr. innbygger.
3. Ranger landene som deltok i Handelsspillet ut fra hvem som har høyest brutto nasjonalprodukt (BNP) per innbygger.
4. Hvordan skiller de tre rangeringene seg fra hverandre?
5. Gjør kort greie for bakgrunnen for klimaendringene.
6. Se nærmere på Karbonbudsjettet. Forklar med egne ord hva regnskapet viser.
7. Hva menes med at klimaendringene rammer urettferdig?

I denne delen skal elevene jobbe individuelt. De finner bakgrunnsinformasjonen og statistikk de trenger i lenkene øverst.

Hvis dere har tid er det lurt å oppsummere i hvert fall noen av spørsmålene i plenum. Oppgavene med oppsummering kan ta 20 minutter.

Del 3: Diskusjonsoppgaver

Diskuterer med sidemannen eller i grupper

1. Er dere enige i disse utsagnene? Begrunn svaret.
  - a) "De landene som har sluppet ut mest CO₂ gjennom historien har et større ansvar for å kutte i klimagassutslipp enn de som har sluppet ut lite."
  - b) "Rike land burde gi fattige land penger slik at de kan tilpasse seg klimaendringene."
  - c) "Hvis det slippes ut mindre klimagasser vil de økonomiske forskjellene mellom land utjevnes."
2. Se på figuren med Karbonbudsjettet på www.fn.no/tema/klima-og-miljoe/klimaendringer. Tenk dere at dere representerer landet dere spilte i Handelsspillet i et klimatoppmøte i FN. Hvordan bør de siste tonnene med CO₂ fordeles blant verdens land?

I denne delen skal elevene jobbe i grupper. Et tips er å dele inn elevene slik at hver gruppe har en representant fra de ulike landene som var med i Handelsspillet. På den måten går de inn i diskusjonen med ulike erfaringer.

Oppsummer diskusjonene i plenum til slutt.

Denne delen kan ta ca. 15 minutter. Siden det er knapt med tid er det lurt om læreren styrer tiden, slik at alle rekker å være innom alle problemstillingene.